

משרד הבריאות
המזכירות הפדגוגית
האגף לתכנון ולפיתוח
תכניות לימודים

מינהלת מל"מ
המרכז הישראלי
לחינוך מדעי וטכנולוגי
ע"ש עמוס דה שליט

הטכניון –
מכון טכנולוגי לישראל
המחלקה להוראת
הטכנולוגיה והמדעים

חושבים מוט"ב: פעילויות להקניית מיומנויות חשיבה

מחלות לב בקרב גברים ונשים

השוואה – מציאת נקודות דמיון ושוני

לבריאות מכל הלב

לאורח החיים של הפרט והחברה, ולהתפתחות המדע והטכנולוגיה
יש השפעה על הבריאות.

שם משימה:

מיומנות:

מבניות:

רעיונות מדעיים:

כתיבה

תובל ברנדון
ד"ר רקפת דנאי
מיכל שוורצון

ייעוץ פדגוגי

ד"ר יעל שהרבני
רונית פרץ

ראש הפרויקט

פרופ' טלי טל

עריכה לשונית

אבשלום גינוסר

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

מחלות לב בקרב גברים ונשים

מי סובל יותר מבעיות לב – גברים או נשים? האם הם סובלים מאותן בעיות? באותה חומרה?

במשימה זו נבחן את המשותף ואת השונה בין נשים לגברים בישראל בהיבטים שונים של מחלות לב.

1. הסבירו במילים שלכם, מהו התקף לב. היעזרו במידע שבעמוד 61 במבנית "לבריאות מכל הלב".

2. ציינו עשרה גורמים העשויים לגרום למחלות לב. היעזרו במידע שבעמוד 74 במבנית "לבריאות מכל הלב".

קראו את קטע המידע שלפניכם וענו על השאלות המופיעות אחריו.

בריאות האישה ומחלות לב

מחלות לב הן אחד הגורמים העיקריים לתחלואה ולתמותה במדינות המפותחות ובהן ישראל. על-פי נתוני משרד הבריאות, בשנת 2001 אושפזו כ-75,000 בני אדם עקב בשל מחלות לב. בכל שנה מתים בישראל יותר מ-7,000 בני אדם ממחלות אלו.

סקר שנערך לאחרונה מצביע על כך, שהסיכון שגברים יחלו במחלות לב גבוה מהסיכון של נשים. כ-75% מהסובלים ממחלות לב בישראל הם אמנם גברים, אך נשים נמצאות בסיכון יתר משום שעבורן המחלה מסוכנת יותר מהסיבות שיפורטו בהמשך.

מחלות לב הן הסיבה העיקרית לתמותה של נשים. מספר הנשים המתות ממחלות לב גבוה פי 6 מאלה המתות מסרטן השד. אולם, רוב הנשים אינן מודעות לעובדה זו ולכך שהן בסיכון ללקות באירוע לב. אבל הנשים אינן לבדן: גם רוב הרופאים אינם מודעים לכך. כאשר נשים עוברות התקפי לב, התקפים אלו חריפים יותר מאשר אצל גברים. נשים מאושפזות לפרק זמן ארוך יותר (שישה ימים לעומת חמישה ימים אצל הגברים) ושיעור גבוה יותר מהן מאושפזות שוב תוך 30 יום מן ההתקף בגלל בעיות לב.

מעבר לכך, הירידה בתמותה של נשים ממחלות כלי דם ב-20 שנה אחרונות נמוכה מאשר בקרב גברים. פער זה מוסבר חלקית על-ידי מודעות נמוכה למחלה, אבחון מאוחר, וטיפול לקוי בחלק מהמקרים. גם בקרב הרופאים, המודעות לקיומן של מחלות לב, מהלכן והשלכותיהן בקרב נשים לוקה בחסר. משך הזמן בין הופעת הסימפטומים בבית לבין הפנייה לטיפול, ארוך יותר אצל נשים מאשר בקרב גברים (125 דקות לעומת 110 דקות), והזמן שחולף בין ההגעה למיון לבין האשפוז במחלקה מתאימה ארוך בחצי שעה בערך בקרב הנשים לעומת הגברים. נמצא, כי במקרים רבים, כשקיימים סימנים מחשידים אצל גברים, האישה היא זו שדוחפת את הגבר לחוש לבית החולים ולהיבדק, בעוד שבמצב ההפוך, האישה זוכה לפחות עידוד.

נשים הלוקות בליבן מבוגרות בממוצע ב-10 שנים מגברים הלוקים במחלה. הגיל הממוצע של גברים שעוברים התקפי לב הוא כ-60 שנה. עם זאת, יש לזכור, שגם בני 30 ו-40 נפגעים מהתקפי לב, בפרט בנוכחות גורמי הסיכון כמו עישון ואי הקפדה על פעילות גופנית. אין גיל, שבו האדם מוגן לחלוטין מהתקפי לב, אבל התמותה מהתקפי לב גבוהה יותר בגיל המבוגר.

בגלל גילן המבוגר באופן יחסי של נשים עם התקפי לב, מופיעה גם תחלואה נלווית, שאיננה קשורה ישירות למחלות לב. בגלל קושי בזיהוי ברור של גורם המחלה, נמצא, כי נשים מופנות פחות למחלקות טיפול נמרץ לב ומופנות יותר למחלקות שאינן מתאימות לבעייתן. אמנם עישון והשמנת יתר הם גורמי סיכון למחלות לב, הן אצל נשים והן אצל גברים, אך מחקרים מדעיים מצביעים על קשר חזק יותר בין עישון לבין התפתחות מחלות לב בקרב נשים. במרבית המדינות המערביות בעולם, שכיחות ההשמנה גבוהה יותר בקרב נשים ולצערנו האישה הממוצעת נוטה להעלות במשקל ביתר קלות ומתקשה להורידו, בהשוואה לגבר הממוצע. אם נוסיף לכך את הנתון, שלפיו שיעור הנשים העוסקות בפעילות גופנית נמוך משיעור הגברים המתעמלים, נמצא שוב שנשים נמצאות בסיכון יתר.

קטע המידע מעובד מתוך: 1. גולדשמידט, ר. מחלות לב בישראל – שכיחות, טיפול ומניעת מוות, 2. בריאות האישה ומחלות לב. המרכז הרפואי תל אביב – איכילוב
פורסם בכנסת, מרכז המחקר והמידע, 2007. נמצא בדצמבר 2008
קישור: www.knesset.gov.il/mmm/data/docs/m01986.doc

3. לאחר שקראתם את קטע המידע, השלימו את טבלה 1: מחלות לב- השוואה בין נשים לגברים

טבלה 1: מחלות לב – השוואה בין נשים לגברים

קריטריונים להשוואה	נשים	גברים
שכיחות מחלות לב		
מודעות לסיכון של מחלות לב		
גיל ממוצע להופעת מחלות לב		
מידת חריפות המחלה		
תקופת אשפוז ממוצעת		
אשפוז חוזר		
הזמן שעובר בין הופעת הסימפטומים בבית לבין הפנייה לטיפול בבית החולים		
תמיכה ועידוד בבית לקבלת טיפול		
מחלקת האשפוז בבית החולים		
גורמי סיכון		

4. א. מהי נקודת הדמיון בין גברים לנשים על פי הטבלה?
ב. מהן נקודות השוני בין גברים לנשים על פי הטבלה?
ג. איזו נקודת דמיון או שוני הייתה חדשה עבורכם או הפתיעה אתכם? הסבירו.
5. הרעיון המדעי: "לאורח החיים של הפרט והחברה ולהתפתחות המדע והטכנולוגיה יש השפעות על הבריאות" מתייחס לקטע שקראתם.
א. צטטו שלושה משפטים מהקטע שממחישים את הרעיון המדעי.
ב. אלו מהגורמים שמשפיעים על תמותת הנשים מהתקפי לב הם תוצאה של אורח החיים שלהן ואלו גורמים אינם מושפעים מאורח החיים של הנשים?

6. בחרו שני נושאים שאותם תציגו בעלון הסברה **לרופאים**, שמטרתו חינוך לבריאות נשים בנושא מחלות לב. הסבירו מדוע בחרתם נושאים אלו. הסתמכו על שני קריטריונים מטבלת ההשוואה.
7. בחרו שני נושאים שאותם תציגו בעלון הסברה **לנשים**, שמטרתו חינוך לבריאות נשים בנושא מחלות לב. הסבירו מדוע בחרתם נושאים אלו. הסתמכו על שני קריטריונים מטבלת ההשוואה.
8. הציעו דרכים להתמודדות עם הגורמים שאינם תלויים באורח החיים.
9. מהם לדעתכם היתרונות באיסוף הנתונים בטבלה? הדגימו כיצד (אם בכלל) יתרונות אלה עזרו לכם בביצוע הפעילות.